

Nr 811

Av herr **Hansson** i Skegrie m. fl., i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 47, angående reglering av priserna på vissa jordbruksprodukter och av sockernäringen, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 661 i Första kammaren)

Stöd till odlingen av spånadslin utgick t. o. m. 1960 års skörd via statsbudgeten. Detta system slopades 1961, och fr. o. m. nämnda år har stödet till odlingen bestritts av medel som ligger inom den normalram av införselavgiftsmedel (för närvarande 160 milj. kr.) som jordbruket enligt statmakternas beslut äger rätt att disponera. Härvid har använts införselavgiftsmedel, som inom normalramen årligen tillförs Föreningen Sveriges oljeväxtintressenter (SOI). Stödet åt spånadslinodlingen har således under senare år bestritts av medel som stått till jordbrukets förfogande.

Enligt beslut vid årets riksdag skall stöd till odlingen av spånadslin ej utgå fr. o. m. regleringsåret 1966/67. Med anledning härav föreslår departementschefen i den förevarande propositionen nr 47, att då »denna utgift bortfaller bör för nästa regleringsår av de inom normalramen inflytande införselavgifterna på fettvaror ett belopp som motsvarar kostnaden för stödet åt 1965 års skörd av spånadslin inte få tas i anspråk».

Bifall till detta förslag medför, att jordbruket under 1966/67 kommer att av införselavgifter tillföras ett belopp som med ca 2 milj. kr. understiger den normalram på 160 milj. kr. varom nu överenskommelse träffats mellan statens jordbruksnämnd samt jordbrukets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation. Departementschefen har emellertid i annat sammanhang i propositionen i princip godkänt denna överenskommelse, även i vad gäller summan av de införselavgifter som under 1966/67 skall tillföras jordbruket. Förslaget om en reduktion av införselavgiftsmedlen till SOI under åberopande av att stödet åt linodlingen bortfaller synes därför knappast vara förenligt med departementschefens godkännande av rambeloppet på 160 milj. kr.

I propositionen motiveras, som framgår av citatet ovan, reduktionen av 160-miljonersbeloppet med att kostnaderna för stöd åt spånadslinodlingen kommer att bortfalla. Det måste emellertid understrykas, som också nämnts, att stödet åt denna odling sedan 1961 finansierats av medel som inom normalramen tillförts jordbruket och som jordbruket även före 1961,

¹ *Bihang till riksdagens protokoll 1966. 4 saml. Nr 811—818*

då stödet åt spånadslinodlingen finansierades via statsbudgeten, ägde rätt att disponera. Det förefaller som om departementschefen förbisett detta förhållande.

Vidare bör beaktas, att en konsekvens av ifrågavarande nedläggning av spånadslinodlingen på kort sikt naturligtvis måste bli en ökad odling av andra vegetabilier. Slopandet av nämnda linodling medför ej totalt sett en nedskärning av de åkerarealer som under 1966/67 kommer att tas i anspråk för vegetabilieproduktion i landet. Härvid kommer exportkostnaderna för andra produkter att öka, med ökad belastning på jordbruket som följd. Dessa kostnadsökningar kan beräknas uppgå till ungefär samma totalbelopp som stödet åt spånadslinodlingen. De minskade kostnaderna för jordbruket genom slopandet av odlingen av spånadslin kommer alltså att motvägas av ökade kostnader för andra produkter. Det får därför anses helt omotiverat att reducera jordbrukarnas inkomster av införselavgiftsmedel med ett belopp motsvarande det bortfallna stödet åt odlingen av spånadslin.

Man kan förvänta att en del av de arealer som friställs genom nedläggningen av spånadslinodlingen kommer att besås med oljeväxter. Till följd härav kommer kostnaderna för SOI att stiga och föreningens ekonomiska ställning att försämrats, om SOI:s intäkter enligt departementschefens förslag kommer att reduceras. Under de senaste åren har SOI:s utgifter för oljeväxterna och spånadslinet ej kunnat täckas av löpande inkomster, utan föreningen har tvingats att ta i anspråk medel ur sin konjunkturutmattningsfond. Under de två senaste åren har fonden reducerats med 20 milj. kr. eller ca 40 %, trots att producentpriset på oljeväxter från 1963 till 1965 års skörd reducerats från 1 kr. till 75 öre per kg.

Från sexårsavtalet finns av införselavgifter för potatis en behållning på inalles 12,4 milj. kr. Dessa avgifter har influtit inom den förut berörda normalramen för införselavgifter och är alltså medel som enligt statsmakternas tidigare beslut skall tillföras jordbruket.

I överenskommelse mellan jordbruksnämnden samt jordbrukets förhandlingsdelegation och nämndens konsumentdelegation ingår att dessa införselavgifter på potatis skall i syfte att främja forskning och försök i fråga om potatis få utnyttjas på följande sätt. Ett belopp av 8 milj. kr. skall överföras till exportmedelsfonden för att av fondens styrelse användas företrädesvis för att stödja forskning och försök i fråga om potatis och produkter av potatis. Av detta belopp skall 2 milj. kr. reserveras för att av fondens styrelse användas för att utbetala årliga bidrag till Sveriges utsädesförenings löpande kostnader för förädling av potatisutsäde. Återstående 4,4 milj. kr. (av det ovan nämnda beloppet på 12,4 milj. kr.) skall reserveras hos jordbruksnämnden för att vid uppkommande behov av nämnden efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation användas till regleringsändamål på jordbrukets område.

Departementschefen har ansett sig ej kunna acceptera detta förslag utan

föreslår, »att beslut inte nu fattas rörande användningen av dessa införselavgiftsmedel».

Det är beklagligt, att jordbruksministern ej ansett sig kunna godkänna jordbruksnämndens, förhandlingsdelegationens och konsumentdelegationens förslag. Detta förslag innebär nämligen, att jordbruket överför medel — som i princip är avsedda att användas för att stödja priserna på jordbrukets produkter — till forsknings- och försöksverksamhet på potatisområdet. Bakom förslaget ligger en allvarlig strävan från jordbrukets sida att genom en ökad försöks- och forskningsverksamhet förbättra såväl potatisodlingens effektivitet som potatisens kvalitet. Odlingen av potatis — liksom övrig jordbruksproduktion — bedrivs av ett stort antal företagare, och den enda praktiskt framkomliga vägen att finansiera gemensamma utgifter — såsom försök och forskning utöver den forskning som bedrivs på statliga institutioner — går genom kollektiv finansiering. Försöksverksamheten på potatisområdet har hitintills bedrivits med otillräckliga medel och därför ej kunnat ge de resultat som är nödvändiga för att åstadkomma en för såväl odlarna som konsumenterna önskvärd förbättring av de i flera avseenden otillfredsställande förhållandena på potatisområdet.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 47 måtte medge

1) att jordbruket efter överenskommelse med jordbruksnämnden utan den inskränkning, som förordats av departementschefen i anslutning till bortfallet av stödet till spånadslinodlingen, må äga förfoga över de införselavgiftsmedel som nästa regleringsår inflyter inom normalramen av 160 miljoner kronor i överensstämmelse med den uppgörelse som träffats mellan jordbruksnämnden samt jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation; samt

2) att behållningen på i runt tal 12,4 miljoner kronor av införselavgiftsmedel på potatis, som influtit före den 1 september 1965 och som redovisats inom normalramen, må användas i enlighet med vad som överenskommit mellan statens jordbruksnämnd samt jordbrukets förhandlingsdelegation och jordbruksnämndens konsumentdelegation, innebärande att 8 miljoner kronor skall överföras till Fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område för att av fondens styrelse användas företrädesvis för att stödja forskning och försök i fråga om potatis och produkter av potatis och att av sistnämnda belopp 2 miljoner kronor skall reserveras för att av fondens styrelse i huvudsaklig överensstämmelse med en fram-

ställning, som gjorts av Sveriges utsädesförening i Svalöv, användas för att utbetala årliga bidrag till Utsädesföreningens löpande kostnader för förädling av potatisutsäde samt att återstående 4,4 miljoner kronor skall reserveras hos jordbruksnämnden för att vid uppkommande behov av nämnden efter samråd med jordbrukets förhandlingsdelegation användas till regleringsändamål på jordbrukets område.

Stockholm den 29 mars 1966

Nils G. Hansson (cp)
i Skegrie

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården

Per-Eric Ringaby (h)

Bertil Jonasson (cp)

Erik Magnusson (h)
i Tumhult

Henry Berndtsson (fp)

Carl Eric Hedin (h)